

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2005/2006

TÖRTÉNELEM

II. (regionális) forduló

2006. február 17.

.....
Helyszín fejbélyegzője

Versenyző		Pontszám		Százalék
Kódja		Elérhető	Elért	
.....		90	.....	.....%

..... Javító tanár	..... Zsűri elnöke
-----------------------	-----------------------

Kedves Versenyző!

A feladatok megoldására 90 perc áll rendelkezésére. A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatja meg, kérjük, ügyeljen az idő beosztására!

(Azonos összpontszám esetén a 2., 6., 9., 10. feladatokra kapott pontszám dönt az országos döntőbe jutásról – ebben a sorrendben!)

Sikeres feladatmegoldást kívánunk!

1. feladat

(8/)

Írja az esemény után az időrendnek megfelelő sorszámot! (A legrégebbi esemény az 1.!)

a)	A Millennium.	
b)	Ferenc Józsefet magyar királlyá koronázzák.	
c)	Az Osztrák-Magyar Monarchia hadat üzen Szerbiának.	
d)	Gróf Batthyány Lajos kivégzése.	
e)	A nemzetiségi és a népiskolai törvények megszületése.	
f)	Pest, Buda és Óbuda egyesülésével létrejön Budapest.	
g)	A kiegyezési törvény elfogadása.	
h)	Ferenc József császár lesz.	

2. feladat

(7/)

Oldja meg a következő feladatokat az 1848–49-es szabadságharc első küzdelmeiről szóló leírás alapján!

... Jellasics nyomasztó létszámfölényre építette tervét. ... A horvát haderő azonban nagysága ellenére sem lehetett igazán ütőképese: alig rendelkezett lovassággal, tüzérsége gyenge volt, s a gyalogság jelentős részét kiképzetlen tartalékok vagy népfelkelők alkották. A Velencei-tó északi partján szeptember végén felsorakozó magyar sereg létszáma a 18 000 főt sem érte el. A horvát bán pákozdi támadása rosszul sikerült, bár még így is közel kétszeres túlerőben volt, de centrumának támadása összeomlott a magyar tüzérség tüzeiben, a magyar jobbszárnyon pedig képtelen volt előrejutni. A visszavonuló Jellasics október 7-én Mosonban kapta meg a hírt, hogy előző nap Bécsben forradalom tört ki. Ezért úgy döntött, hogy seregével Bécs alá vonul, s egyesül a Bécsből kiszorított helyőrséggel. Előtte azonban még serege értéktelenebb részét, a tartalék és népfelkelő zászlóaljok kb. 15 000 emberét visszaküldte Horvátországba.

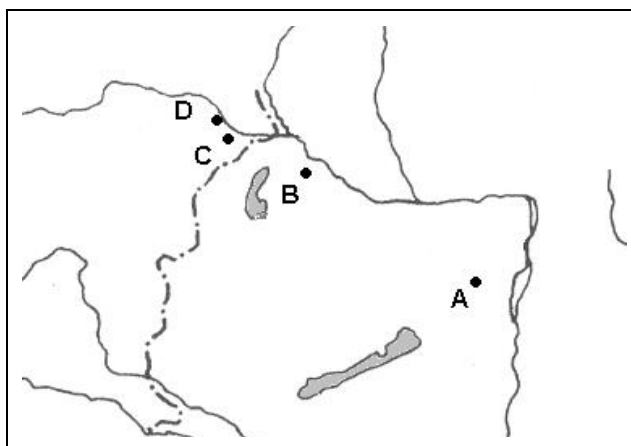
A Bécs alá érkező horvát haderő a császárvárosból kiszorult helyőrséggel egyesülve legalacsonyabb létszámokkal számolva is legalább 40 000 embert jelentett. A Jellasicsot üldöző magyar sereg létszáma október közepére sem érte el a 30 000-et. Az ellenség tehát minőségi és mennyiségi fölényben volt, s a horvátok leggyengébb pontját, a lovasság hiányát is pótolták a Jellasicshoz csatlakozott könnyű- és nehézlovas ezredek. Október végén – immár Windisch-Grätz herceg, tábornagy hadainak megérkeztével – 80 000 főnyi hadsereg gyűlt össze Bécs alatt. Nem csodálkozhatunk tehát, hogy ez az erő október 30-án olyan fölényesen verte vissza a magyar hadsereg megkésett felmentési kísérletét Schwechatnál. (Hermann Róbert írása alapján)

A) Karikázza be azoknak az állításoknak a betűjelét, amelyek Jellasics seregével kapcsolatosak!

Jellasics: ...

1. lovassága és tüzérsége gyenge.
2. gyalogságát jólképzett népfelkelők alkották.
3. serege Windisch-Grätz herceg hadseregével megduplázódott
4. serege lovassággal és bécsi csapatokkal egészül ki.
5. serege összesen 35 000 főt számlált.

B) Nevezze meg a térképen betűkkel megjelölt helységeket! (A helységek mindegyikének nevét megtalálja a szövegben is.)

	A helység neve
A	
B	
C	
D	

3. feladat

(6/)

Fogalmak összekeveredtek. Tegye a helyes sorrendbe, párosítsa a fogalmat a jelentésével!

A fogalom			
tartalma		neve	
1.	A választásokon való részvételt határozza meg.	A	Közös ügyek
2.	A kisebbségi beolvad a többségi nemzetbe.	B	Alkotmány
3.	Hadügy, külügy és e kettőt finanszírozó pénzügy.	C	Asszimiláció
4.	Az úrbéri viszonyok eltörlése, az örökváltság.	D	Kivándorlás
5.	Egy állam alaptörvénye.	E	Választójog
6.	Valaki egy jobb élet reményében elhagyja a hazáját.	F	Jobbágyfelszabadítás

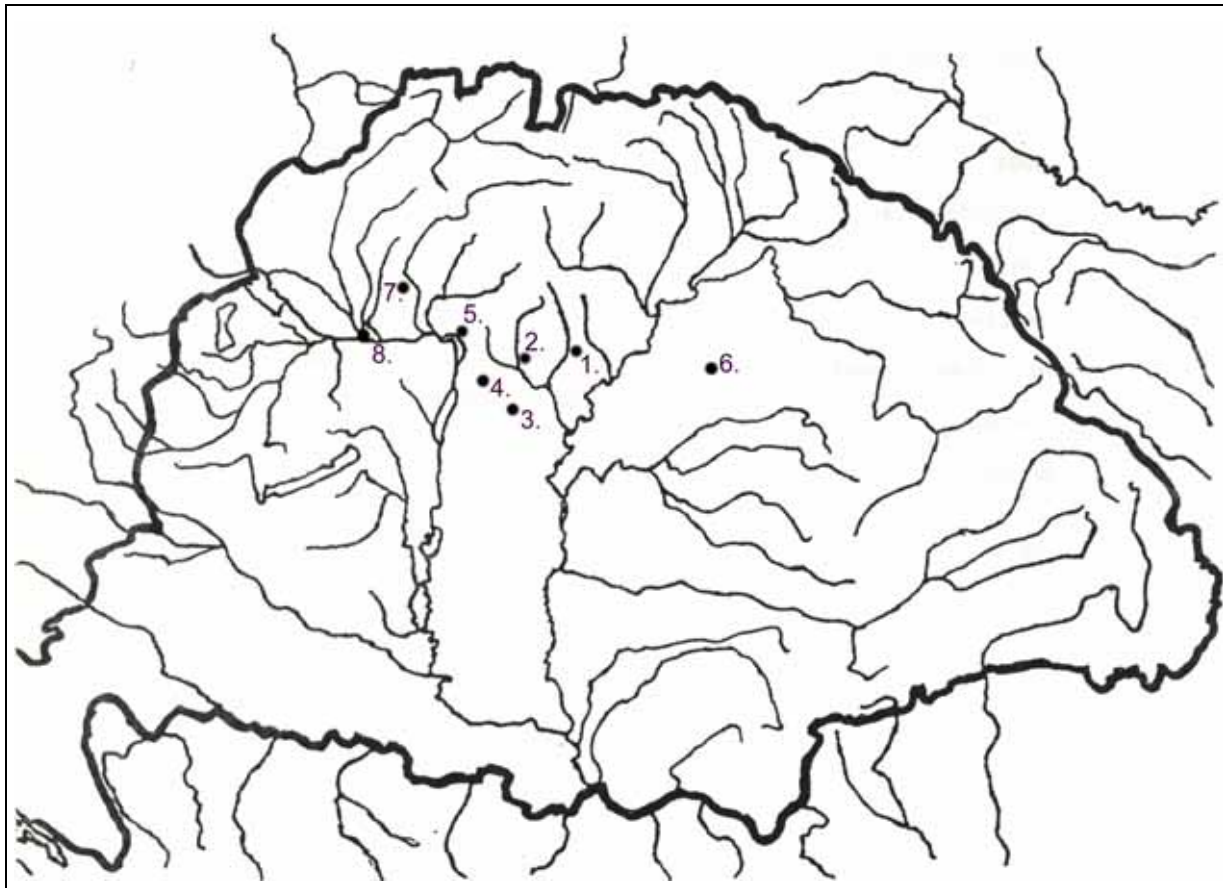
Párosítás:

1.	2.	3.	4.	5.	6.

4. feladat

(8/)

A magyar hadtörténelem legdicsőbb lapjai 1849 tavaszán íródtak. A térképvázlatba írt számok, amelyek időrendi sorrendet jelentenek, valamint az események (csaták és politikai döntések) pontos időpontja segítségével a helységek nevét írja be a táblázat megfelelő helyére!

Sorszám	A helység neve	A csata, illetve az esemény időpontja
1.		1849. február 26–27.
2.		1849. április 2.
3.		1849. április 4.
4.		1849. április 6.
5.		1849. április 10.
6.		1849. április 14. és április 19.
7.		1849. április 19.
8.		1849. április 22.

5. feladat

(7/)

Melyik jelentős magyar személyhez fűződnek az alábbiak?

a)	A porlasztó feltalálása.	
b)	A döblingi remete.	
c)	Új időknek Új dalai.	
d)	Siemens-szel egyidőben megalkotja a dinamót.	
e)	Ostrolenka véres csillaga.	
f)	A nemzet prókátora.	
g)	A torziós inga feltalálása.	

6. feladat

(11/)

Kossuth Lajos alábbi tervezete segítségével válaszoljon a kérdésekre!

„Azon országok mindenképpen sajátlagos viszonyai, melyek a Kárpátok és a Duna, a Fekete-tenger- és az Adriai-tenger közt fekszenek, nagyon megnehezítvén egy egységes állam alakulását, kívánatos, hogy az e tájakon elterülő történeti államok egymással szövetségre lépjenek, melyet „Dunai szövetség”-nek lehetne elnevezni.

Az esetre, ha a keleti kérdés a keresztyén népek függetlenségével találna megoldatni, kívánom, hogy Szerbia s a többi délszláv országok szintén belépjenek a Dunai szövetségbe, mely esetben a Kárpáttól a Balkánig terjeszkednék s állana: Magyarországból, Erdélyből, Romániából, Horvátországból s a netán Szerbiához csatolandó tartományokból.

A szövetségi szerződést egy törvényhozó gyülekezet készítené, alapul véve bizonyos elveket, mik közül néhányat megjelölök.

1. Közös érdeklő ügyek lennének: a szövetségi terület oltalma, a külpolitika, a külképviselet, a kereskedelmi rendszer, odaértve a kereskedelmi törvényhozást, a vám, a fő közlekedési vonalak, a pénz, a súlyok és mértékek...

5. A törvényalkotó gyűlés fogja eldönteni azt is, vajon a szövetségi gyülekezet (parlament), mely a végrehajtó hatalmat gyakorolja, csupán egy kamarából álljon-e, vagy kettőből, mint az Amerikai Államokban. Utóbbi esetben a képviselőház választani fog, az egyes államok népességi aránya szerint. A senatusban a nagy és kis államok egyenlő számú tagok által lesznek képviselve, amibe a kisebb államokra nézve kitűnő garancia rejlik.

6. A végrehajtó hatalmat egy szövetségi tanács gyakorolja, melyet ha egy kamara lesz: ez, ha kettő: ezek választják. Ő fog irányt adni a külpolitikának is, a törvényhozás ellenőrzése mellett.

7. A szövetség hivatalos nyelve fölött a törvényalkotó gyűlés fog határozni. – A végrehajtó, úgy a törvényhozó hatalom gyakorlatában minden tag saját anyanyelvét használhatja.

8. A szövetségi hatóság székhelye váltakozva majd Pesten, majd Bukarestben, egyszer Zágrábban, másszor Belgrádban lesz...

10. Minden egyes állam otthon oly alkotmányt ad magának, aminő érdekeivel leginkább megegyezik, természetesen azon föltétellel, hogy ez alkotmány elvei a szövetség által szentesített elvekkel ne ellenkezzenek.” (Kossuth Lajos – 1862.)

a) Melyik nagy esemény tapasztalata „szülte” ezt a tervet? .....

b) Mi lenne az államforma? .....

c) Melyik lenne a közös végrehajtó testület? .....

- d) Melyek lennének a közös ügyek? .....
- .....
- e) Milyen arányban vennének részt a tagok a felsőházban? .....
- f) Hol használhatja valaki a saját anyanyelvét? .....

7. feladat

(8/)

A fényképalbum alapján válaszolja meg a kérdéseket!

	
<p>1. Első kormányunk pénzügyminisztere volt. Neve: .....</p> <p>2. Mi volt a tisztsége 1849 májusában? .....</p>	<p>3. „Híres Komárom” védője: Neve: .....</p> <p>4. Kivégzik-e a vereséget követően? .....</p>
	
<p>5. Milyen névvel illette őt Kossuth? .....</p> <p>6. Mit ajánlott fel 1825. nov. 3-án? .....</p>	<p>7. Legnagyobb haditette Buda bevétele volt. .....</p> <p>8. Milyen jelzöt kapott a hálátlan utódoktól? .....</p>

8. feladat

(7/)

Javítsa a hibás (dőlt betűs) kifejezéseket a következő szövegben az alatta lévő változatok felhasználásával! Nevezze meg, hogy melyik ez a dokumentum, és hol adták ki?

„Mi, a magyar álladalmat törvényesen képviselő *urak*, midőn jeles ünnepélyes *kijelentésünk* által, Magyarországot jogaiba visszahelyezve minden hozzá tartozó részekkel és tartományokkal egyetemben, az önálló és független *nemzeti* Statusok sorába igatjuk, s a hitszegő *Ausztriai* Lothringeni házat Isten és a világ előtt *hazugnak* nyilatkoztatjuk: erkölcsi kötelességünknek ismerjük ezen elhatározásunk indokait nyilvánítani, miszerint tudva legyen az egész mívelt világ előtt, hogy e lépésre a halálig üldözött magyar nemzetet nem tuzott elbizakodás, s nem forradalmi viszketeg; hanem a türelem vég-ső kimerültsége s az önfenntartás kénytelensége vezeté.”

Luxemburgi; szerződésünk; Habsburg; nyilatkozatunk; Európai; trónvesztettnek; Nemzetgyűlés; Parlament; Republikánus; hitszegőnek

1.	2.	3.	4.	5.
A dokumentum neve:			Kiadásának helye:	

9. feladat

(9/)

Az alábbi táblázatok segítségével válaszoljon a kérdésekre!

A vasútsűrűség mutatói Európában (1894–1895)		
Ország	1000	100 000
	km ² -re	lakosra
jutó vasútvonal hossza (km)		
Anglia	107	85,7
Ausztria	59	71,1
Belgium	188	87,4
Bulgária	9	25,3
Dánia	58	102,8
Franciaország	77	107,5
Magyarország	43	76,8
Németország	87	89,8
Norvégia és Svédország	14	160,2
Olaszország	52	48,1
Oroszország	7	34,8
Portugália	25	45,8
Románia	20	48,2
Spanyolország	24	70,3
Svájc	84	116,4
Szerbia	11	23,3

A magyar vasúthálózat fejlődése (1846–1905)	
Év	km
1846	35
1848	178
1860	1 616
1867	2 285
1875	6 422
1880	7 078
1890	11 246
1900	17 101
1905	18 122

A Magyar királyság területe 282 000 km², lakosainak száma 18,5 millió.

- a) Melyik ország vasúthálózata volt a legsűrűbb Európában? .....
- b) Hol épült a legtöbb vasútvonal a lakosságszám alapján? .....
- c) Melyik a két legfejletlenebb állam a vasútsűrűsége alapján? .....
- .....

- d) Melyik országban épült az első vasútvonal? .....
- e) Pestről hova vezetett az első magyar vasútvonal? .....
- f) 1905-ben vajon melyik két, közeli országhoz zárkóztunk fel? .....

10. feladat

(5/)

Deák Ferenc ún. Húsvéti cikke alapján oldja meg az alábbi feladatokat!

... a nemzet az 1687-es országgyűlésen egész készséggel törvényt alkotott, mely a fejedelem kívánsága szerint megállapította a Habsburgi ház fiágának trónöröklési jogára nézve az elsőszülöttséget. A birodalom második szilárdabb megalakulásának lehet a Pragmatica Sanctio-t tekinteni, mely nélkül a birodalom III. illetve VI. Károly halála után valószínűleg szétment volna. ... Valamint az 1861-i országgyűlés, úgy mi is csak a sanctio pragmaticából indulhatunk ki. Meg van ott határozva az uralkodó-ház közössége, az elválaszthatatlan és feloszthatatlan birtoklás, s az ebből természetesen következő közös védelem. ... a mit tett, önjaváért is tette, s épen úgy védték Magyarországot a Lajtán-túli országok seregei hosszú évek során keresztül. Csak azért szólunk ezekről, hogy a történelemben is bebizonyítsuk, miszerint alkotmányos önállásunk mellett sem vesztett miattunk és általunk a birodalom biztossága. Mi nem akarjuk ezen alkotmányos önállást feláldozni, mert a Lajtán-túli népek új alkotmányának egyes pontjai másképp hangzanak; de készek leszünk mindenkor törvénszabta úton saját törvényeinket a Birodalom szilárd fennállhatóságának biztosságával összhangzásba hozni, s a lajtántúli országok szabadságának és alkotmányos kifejlődésének útjában állani soha nem fogunk...

- a) Melyik híres törvényre hivatkozik Deák a kiegyezés mellett érvelve? .....
- b) Melyik a legfontosabb közös érdek? .....
- c) Mi a biztosítéka a különállásunknak? .....
- d) Hogy lehet a konfliktusokat elkerülni Deák Ferenc szerint? .....
- e) Melyik mai országban folyik a Lajta folyó? .....

11. feladat

(8/)

Egészítse ki a hiányzó szöveget!

„Népeimhez!
Leghőbb vágyam volt, hogy az Isten kegyelméből még hátralevő éveimet a ..... művének szentelhessem, és népeimet a ..... áldozataitól és terhétől megóvhassam... Nem teljesült be az a reménység, hogy a ..... királyság méltányolni fogja kormányomnak hosszú túrását és békeszeretetét, és be fogja szavát tartani. Mind magasabb hullámokat vet az Ellenem és Házam ellen érzett gyűlölet. Mindig leplezetlenebbül lép előtérbe az a törekvés, amely Ausztria-.....gal elválaszthatatlanul egybetartozó területek elszakítására irányul [..... és a Monarchia délszlávok lakta területei]. Ezt a túrhetetlen aknamunkát meg kell állítani, ... ezen folytonos kihívásainak véget kell vetni, ha sértetlenül fönn akarjuk tartani Monarchiám méltóságát és becsületét,

ha a folytonos megrázkódtatásoktól meg akarjuk óvni annak állami, gazdasági és katonai fejlődését. .... erővel kell tehát államaim számára a belső nyugalom és állandó külső béke nélkülözhetetlen biztosítékait megszerezni. Ebben a komoly órában tudatában vagyok elhatározásom egész horderejének s a Mindenható előtti felelősségnek.

Mindent megfontoltam és meggondoltam. Bízom Ausztria-Magyarországnak önfeláldozó lelkesültséggel telt vitéz hadseregében. És bízom a Mindenhatóban, hogy fegyvereimnek adja a győzelmet.” Ferenc József s.k. gróf ..... s. k.

12. feladat

(6/)

Egyikük uralkodó, a másik kettő trónörökös. Az egyik a fia, a másik az unokaöccse. Válaszoljon a kép alatti kérdésekre!

- a) Ki látható a bal oldali képen?.....
- b) Hogyan halt meg ő? .....
- c) Ferenc József melyik képen látható? .....
- d) Hogy hívták a fiát?.....
- e) Melyikük élt legtovább? .....
- f) Kinek volt halálos város Szarajevó? .....